

SEMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMINALĂ

Redacția și Administrația:
BUCUREȘTI
Strada Regală, 6

DIRECTORI:
A. VLAHUȚĂ și G. COȘBUC

ABONAMENTUL:
10 Lei pe an

DIN „DIVINA COMEDIA“

(CINTUL IX, TERTETELO 12—44)

Și iată s' au ivit de-odată trei
Grozave Furii 'n haine 'nsingerate,
Și-aveau mișcări și chip ca de femeî.

Incinse-au fost cu hidre verzi, spurcate;
Drept păr aveau năpîrci de-otravă pline,
Și tîmplele cu șerpi le-aveau legate.

Virgil, pe servii groaznicei Regine
Aî vecinicului plîns, îi cunosc
Și: «iat» a zis» grozavele Erine.

«Alecto 'n dreapta, care plînge-acu;
Megera 'n stînga locul ei și-l are,
Tisifone la mijloc.» Și tăcu.

Țipău bătînd în palme cu turbare
Și-pieptu-și sfășiau, spumînd din buză,
Și-atunci eū m'am pitit de spaimă mare.

«Să vii să-l împetrim! Curînd, Meduză!
Spăsească 'n el Teseu» ziceau spre mine
«Purtarea lui». Dar buna-mî călăuză:

«Intoarce-te și 'nchide-ți ochii bine
Că dacă vezi pe Gorgo, cer și stele
Tu 'n veci n'o să mai vezi, nici lumî senine.»

Mă 'ntoarse-apoi grăbit decătră ele,
Iar palmele-mî pârîndu-î ne-de-ajuns
El puse și-ale lui peste-ale mele.

O, voi ce-aveți puterea de pătruns,
Aflați-mî pilda cea ce'nvăluită
Aci 'n ciudatul cîntec am ascuns!

Și iat' atunci pe balta răsvrătită
 Un vuet se stîrni prin neagra zare,
 Iar apa se sbătea pe mal eșită,

Precum un vînt grozav ce 'n sbuciumare
 Văzduhul roș și-al lui năduf îl scurmă
 Și cade peste codrii 'n vuet mare

Și rupe crengi, lăsînd pustiu 'n urmă,
 În pulvere 'mbrăcat trufaș gonește,
 Și face de s'ascund păstor și turmă —

Lăsîndu-mă să văd: «Acum privește
 Spre-acel potop de valuri înspumate
 Pe unde fumul gros se tot sporește!»

Ca broaștele din lac, ce 'nspăimîntate,
 De-un șarpe rău ce-aleargă 'n dușmănie,
 Pier repezi în nămol stînd tupilate

Așa'ngrozite Duhuri, poate-o miie
 Fugeau de unul ce la trecătoare
 Călca neud pe tălpi ca pe-o cîmpie.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În lături da cu stînga isbitoare
 Din fața lui văzduhul de-aburi piin
 Și numai acest chin părea că-l doare.

Eu bine-atunci văzînd că-î sol divin,
 Privii spre-al meu, dar semn însoțitorul
 Mî-a dat, să staî pe loc și să mă 'nchin.

Ah cit de minios venia cu sborul!
 Sosind la porți, c'o vargă le deschise,
 Căci neoprit sări 'ndărăt zăvorul.

«O, neam mișel, gonit din ccr» el zise
 Călcînd pe-amarul prag al locuinții:
 «Voi iar vă bateți joc de cele scrise!»

«De ce v'opuneți voi acum voinții
 Acelei ce strivește ce s'opune!
 Ori vreți, mișei, sporirea suferinții?»

«Cînd soarta vrea, tot Iadul să s'adune
 De geaba e! Vedeți ca Cerber are
 Și astă-zî semnul faptei lui nebune!»

Se 'ntoarse-apoi pe aceleași căi murdare ;
Și, fără de-a vorbi, trecu nainte,
Asemeni celui ce-alte gânduri are

De cît le are acel ce-î stă nainte.
Dar noi spre-acele ziduri blestemate
Am mers acu 'ncrezuți în vorbe sfinte.

Intrarăm deci pe porți în lături date,
Și vrînd și-aici să am deplină știre
Cum poate fi și-o ast-fel de cetate,

Văzui pe cât ajunse-a mea privire
Un cîmp enorm, și-aici și de altă-parte,
Și gemet mult și-amară tînguire.

Precum la Arle pe cîmpii deșarte,
Sau cum la Pol, aproape de Cornarul
Ce spală țărnul țării și-o desparte,

Morminte mari acoper tot hotarul,
Așa și-aici cat loc era nainte,
Dar nu mai cit că-î mult mai mare-amarul

Căci arde-apururi focu 'ntre morminte
Așa-de-aprinse cum nu poate face
Nici arta noastră fierul mai fierbinte.

Deschise toate sînt, că n'aũ capace,
Și-așa de jalnic plîns ieșea din ele
Cum scoate-un schingiuit ce 'n flacări zace.

«Ce duhuri zac, măestre-al căii mele,
Aci 'n morminte 'nchiși ca'n birnă carii,
De plîng și scot oftări așa mișele?»

Iar el : «Aci 'n morminte sînt sectarii
Și-adeptii lor. Și-așa cum se cuvine,
Măestrii gem alături cu școlarii.

«Mai mult decît socoți, sînt toate pline.
Și n'au cu toții-un chin, ci după treaptă —»
Apoi, pe drumul ce 'ntre ziduri ține

Și-acest pojar, porni, spre mîna dreaptă.

IN DIMINEAȚA ANULUI NOÛ

Pe coasta și la capătul unui deal, un cătun de vr'o zece case răslețe abia se mai zărea, troenit de un viscol groaznic ce bătea dinspre miază-noapte. Din depărtare, dealul s'arăta ca un mormint uriaș, acoperit de o pînză albă, ce-ți lua ochii, iar bieteles căsuțe păreau înfipite în troian ca niște cruci strîmbe — un cimitir părăsit.

Maî departe, se zărea creasta sură a unei păduri, ce se'nghesuia în înfundătură, pe valea ceealaltă.

Un ger de-ți îngheța inima! Nu vedeai țipenie de om pe-afară.. Nici fiara flămîndă nu îndrăznea să iasă din ascunzătoarea ei.

Numai viscolul groaznic, stăpin pe cuprins, din cer pân'în pămînt, își purta minia cu mugete înspăimîntătoare...

Intr'o căsuță din marginea cătunului trăiau cinci suflete: mama, tata și trei copilași. Patul? două laviți de scinduri. Copilașii zgriburiți sub niște țoale trențăroase clănțneau din dinți, și ce palizi erau sărucuiți! Oalele plesneau în tindă de înghețul apei, iar motanul nu se mai zărea din cenușa din vatră.

In pod s'auziau troșnind grinzile de ger — ceva din zgomotul bulgărilor ce cad pe-un sicriū. Pe-așa minie de vreme își deschideau ochii în dimineța anului noū cele cinci suflete nenorocite.

A, bieții copilași, cari, din cine știe ce frumusețe de visuri, se deșteaptă 'n frig, și li-e foame, și'n toată casa nu se găsește o cojiță de piine...

— «Ia cearcă tu la curte, Ioane,—vezi; nu ne-o mai da vr'un căuș de faină și ceva udătură, s'avem cu ce-amăgi foamea copiilor măcar.» Posomorit, Ion își legă ațele de la opinci; cămașa în spete, un mozaie de petece; își aruncă sumanul pe umeri, își înfundă căciula pe cap, luă pe sub suman căușul de după ușă și porni; iar nevasta, potolind cu gura plinsul copilașilor, sgeria cu unghia florile de ghiață și bruma groasă de pe ochiul ferestruiceii; nerăbdătoare urmărea cu ochii pe Ion care inota prin omăt în spre curtea boerească, luptîndu-se cu viscolul.

La curte, nici o mișcare. Toată lumea dormea, și cîinii erau ascunși prin grajduri și prin șurele de paie. Fusesse tîmbălău mare, masă, muzică, joc.

Ion înaintă încetișor, până la odaia vichilului. Perdelele erau lăsate. Își luă inima 'n dinți, și bătu în geam. Ii apăru în adevăr, de după

perdea capul zburlit al vichilului, buimac de somn și de băutură. Ion își îndreptă urechia înspre fereastră ca să o apere de sgomotul viscolului, și putu să audă un glas răgușit și răstit: Ce cauți aici?

— Apoi... am venit, cucoane Gheorghe, să ni mai dai un căuș de făină, și ceva slănină, că n'au copiii ce mînca azi...

— Ce? Nicî azi nu mă lași în pace? Nu ți-am dat acum două zile?

— Apoi... chelarul n'a vrut să-mî dee pe mai multe zile.

— Nu pot, haitî, pleacă de-aici!

Capul vichilului dispăru după perdea.

O clipă Ion rămase ca trăsmit. Oftă apoi din adînc și porni, legă-nîndu-se ca un om beat.

Un lătrat de sub șopron, apoi altul, și toți ciinii se răpăd să-l rupă.

Din deal, de pe prispa casei, nevasta cu ochii îngrijați privea pe Ion cum eșea pe poarta curții, apărîndu-se cînd cu căciula cînd cu căușul de bătaia ciinilor, pe cînd viscolul mînios îi sbura sumanul ca pe-un steag sfășieat. Înțelese că nu e nici-o nădejde. În casă, copilașii începur' a plînge.

Ea-și ridică spre cer ochii înecați de lacrimi.

— Doamne, ai milă de noi... Nu ne lăsa, Doamne, să pierim!

Și glasul ei se pierdu în urletul viscolului, stăpîn a tot cuprinsul.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

P. BUJOR.

DE URÎT

Aici sînt flori. S'or veșteji ș'aceste
Cum alte multe 'n șir se veștejiră.
Aceasta-î scrisa florilor: resfiră
Miresme dulci și mor fără-de-veste..

Voî mă 'ntrebați — și vorba nu mă miră —
Mănunchiul mîndru pentru cine este?
Iubesc o Viorică din poveste
Și ei îi cumpăr flori, și-î zic din liră.

Visez în ceasuri de melancolie
Că vine 'ncet, s'așază lingă mine,
Șoptindu'mî basme, cîntece, secrete...

Știu bine eū că e o nebunie
Și tot aștept, — și dînsa nū măi vine...
— Mi-alung uritul făurind sonete.

ÎN ATELIER .

Iți mai aduci aminte tu, iubite,
De-acele vremi?... Ce repede sburară
În larma din cetatea seculară
A Luvrului cu ziduri înegrite!

Plecați de mult din depărtata țară,
Străini de goana vieții felurite,
Ah, câte vise-albastre și-aurite
Ne făuriam din fumul de țigară...

Giganticul Paris urla departe...
Eu — răsfoiam pe canapea vre-o carte;
Tu — zugrăveai povești orientale.

Iar când amurgu 'și împânzea misterul
Umplind cu joc de umbre-atelierul,
Grăiam încet de vremi patriarhale...

St. O. IOSIF.

BCU Cluj - University Library Cluj

DE-ALE PRESEI

ALT MODEL DE CRITICĂ GAZETĂREASCĂ

Presupune, iubite cititor, c'ai fi aflat cum-că la facultatea de litere și filosofie din București ar exista patru catedre de filosofie și ar fi vorba să se mai înființeze una; presupune că, d-ta, ai avea motive ca să fii contra acestei sporiri de catedre, ba ai fi poate de părere că ele ar trebui, dimpotrivă, reduse, dela patru la trei, la două, la una, sau chiar la nici-una... Ce-ai face d-ta în acest caz, mai presupunînd încă, bine înțeles, că ai avea la dispoziția d-tale un organ de publicitate prin care să-ți faci cunoscute și să-ți susții părerile?...

Pun întrebarea, fără să răspund. Nu știu ce ai face d-ta și nu am timp să cercetez acum, căci ceea ce voi eu, este să-ți fac cunoscut cum se procedează într'un ast-fel de caz de către un *meșter* în critica gazetărească... n'am nevoie să-l numesc și nici c'ar fi de vr'o utilitate; destul să se știe că e vorba de un *meșter*.

Critica gazetărească trebuie să fie înainte de toate ușoară, vioaie, spirituală, — în al doilea rînd plină de ironii, dacă se poate bine, în tot cazul însă crude, — și, în sfîrșit, în al treilea rînd, să aibă și un mic fond de... actualitate.

Ast-fel fiind, iată cum va proceda meșterul... De aci încolo cităm, bine înțeles nu fără cite-va paranteze :

«E vorba de facultatea de litere din București, care, sub decanatul unui *slavist brașovan* (ironie fină) aplică de cită-va vreme bietelor sale catedre niște tăeturi, niște segmentări, o *fissiparitate* și o *scissiparitate* mai mult decît îngrijitoare»...

Ați ghicit deja că titlul criticei acesteia, în urma unui așa de frumos învîrtit pasaj, nu va putea fi altul decît: «Fenomene de *fissiparitate* și *scissiparitate*»... Ce original și ingenios în acelaș timp!—Dar să continuăm :

«...Biata facultate, cu decanul ei cu tot, se va bolnăvi grav de tot de boala zoofitică, numită *diffluentia major atque acuta* (ironie crudă), care vine sigur cînd *fissiparitatea* și *scissiparitatea*...»

Quelle trouvaille !... Fissiparitatea și scissiparitatea !... Puteți oare admira îndeajuns tot picântul, toată *poanta* fineței? Or e nevoie să mai repetăm : *fissiparitatea* și *scissiparitatea*... Apoi?

«*Bieții* studenți de la *biata* facultate a d-lui Ioan Bogdan, *plăvișul decan, slavist brașovean !...*» (ironie dublă).

(Asupra spiritului nu mai e nevoie să mai atragem atenția, căci, cum se vede, abundă...)

«E mai mult de cit o furie de schimbări, e o frenesie și buiguială de *fissiparitate* și *scissiparitate* (iar!) cu *bietele* catedre...»

«Pentru o țară *eminaminte agricolă* și în care azi trăim trăgînd targa pe uscat și aplicînd din răsputeri, întors, pe orașianul *Carpe diem* (înțelegeți de ce *Carpe* cu majusculă?... fondul de actualitate!) patru catedre de filosofie la *biata* facultate de litere erau suficiente... Trei pentru o țară a lui *Carpe diem* (încă odată *Carpe*... ce dracu! tot n'ăți înțeles calamburul?...) și *eminamente agricolă* ar fi mai mult de cit îndestulătoare...»

«Pentru această *nobilă știință* pe care *nobilii* noștri strămoși deși o numeau *mater scientiarum* o puneau la ciochină, — pentru filosofie erau patru catedre, am zis patru, — în *combenție* (ar zice Caragiale)»...

Trebue să ne oprim aci un moment ca să declarăm că suntem autorizati din partea d-lui Caragiale să facem cunoscut (criticului, nu altora, căci pentru, alții nu e nevoie) că d-sa nu ar zice absolutamente de loc așa...

«Ei ași !! Partizanii lui *prea-prea* să știe, să afle, să spună pînă și *soacrelor* că nu treși, dar nici chiar patru nu-s suficiente! Da, domnilor! e o rușine să avem numai patru catedre de filosofie la facultate»...

Dar acest pasaj, care este adevărata bucată de rezistență a întregii critice, trebue să-l reproducem în întregime:

«Da, domnilor! e o rușine să avem numai patru catedre de filosofie la facultate, cînd avem *cinci catedre de vioară* la Conservator. Pentru

ce armonia și melodia intelectualității să fie mai pre jos de cât armonia și melodia *auriculo-digitalității*?! Pentru ce, dragă Doamne! d. Eduard Wachmann, placidul decan al facultății de muzică și declamațiune, să zică: de la mine prin încincit canal pleacă armonia și melodia, — iar d. Ioan Bogdan, slavistul decan al facultății de litere, să zică pe mod minor, în *sol bemol*: de la mine numai prin împătrit canal pleacă melodia filosofiei.»

«Și?... Numai că nu-î subșternut decretul, — căci altmintreli a cincea și nu cea din urmă catedră de filosofie este creată pentru *bieții* studenți dela *biata* facultate de litere din București.

«Și decî sunt cincî, domnilor, cincî, nu opincî, ci catedre de filosofie într'astă țară *eminamente agricolă*. Cum? întreba-veți; ce fel?...»

«Răspunsul vi-l dau într'o doină, — fiind într'o țară *eminamente agricolă*:

«Frunză verde de sulfină
Să nu crezi că-î șugubină:
Candidatul o combină
Conu Titi îi îmbină;
Iar Senatul *da* opină;
Don' Decanu o termină
Și ministrul i-o destină.

.....
Verde-verde dulcamară!
Hai, studente la papară
De minune fissipară
Etc. etc. etc.

«Dar, dar, întreba-veți iarăși: în numele lui Aristotelică și a prea bunului Telică, de ce o să fie a cincea catedră *de filosofie*?...»

Iar concluzia, după toate acestea?.. Concluzia este:

«Nu credeți că ar fi bine, să 'ncepem iar o doină? Nu, s'o lăsăm și să cătăm *într'altă zi* să ne explicăm această îngrijitoare *fissiparitate* (de astădată pentru variație, fără *scissiparitate*) care se aplică filosofiei și care o va face să dea pe brînci de *diffluentia major atque acuta*...»

Ș'apoi?..

Să nu credeți că-î șugubină; asta e toată critica: *bieții* studenți, *biata* facultate, încă de vr'o patru cincî ori, — țară *eminamente agricolă*, soacra 'n pod, cincî-opincî, ei așa! frunză verde, nobilă știință, nobili strămoși, da domnilor, nu domnilor, orașianul *Carpe diem*, *auriculo-digitalitate*, *sol-bemol*, ei și? *scissiparitate* și *fissiparitate*, *diffluentia major atque acuta*...

Dar, — care catedre, ce catedre, cum catedre? *întreba-veți*; ei așa! par'că eu știu?..

Știu atîta, atîta văd, atîta pot înțelege din toată critica asta, că nu-î place criticului decanul facultății noastre de litere, de oare ce:

1. e plăviț, — și
2. e brașovean.

Acu, să zicem că pentru a complăce d-lui critic și a scăpa de săgețile spiritului și ironiei sale atît de ucigașe, cine-va și-ar putea mai la urmă căni părul și barba... Dar dacă e odată brașovean, lucrul e într'adevăr iremediabil!

Atunci, ce e de făcut? Va trebui, bine înțeles, să se dea bătut; singura mîngăere va putea să-î fie presupunerea că cine știe? poate și criticul va fi avînd unele cusururi de acestea dela obîrșie, din născare cum s'ar zice, împotriva cărora nu-î rămîne omului nimic alt de cît resemnarea..

Dar, ce să mai zicem atunci de toată droaia ucenicilor cari își faso-nează stilul și gîndirea — ca și pseudonumele de alt-fel — după acelea ale meșterului?...

I. G.

STRIC EŪ?

— DIN CÎNTECELE LUI J. VOSS. —

Cu furca'n brîu torceam în prag
 Cînd văd un tinăr pe cărare.
 Spre mine el căta cu drag,
 Și chipul lui roși măi tare.
 Mă înroșii atunci și eu
 Și tremurînd torceam mereu.

Zimbind drăguț, m'a salutat
 Și-apoi sfîos' veni spre mine,
 Dar firul mi s'a încurcat
 Și sîngele-mî fierbea în vine.
 Mă aibă 'n pază Dumnezeu
 Mi-am zis, și tot torceam mereu.

M'a strîns de mină drăgăstos
 Și mi-a jurat că'n lumea toată
 Nu toarce-o fată măi frumos,
 Nicî nu-î în sat măi mindră fată.
 Mă stăpîneam tot măi cu greu,
 Cu ochii 'n jos torceam mereu.

De scaun sprijinit pe cot
 «Să-ți torc și eū?» mi-a zis în șagă,
 Dar vai! îe-aproape-acum de tot
 Și-l simt șoptînd: «fetișo dragă!»
 Cum mă privea știu numai eū..
 N'am zis nimic... torceam mereu.

S'apleac'atunci incetișor
 Și, nu știu cum, așa d'odată
 Cum stam plecată pe fuior
 Simții o gură 'nflăcărată. ~
 M'a sărutat fără să vreū.
 Eū am tăcut... torceam mereū.

Am vrut să'l cert, dar ce, puteai
 Cum-va de el să te mai scuturi?
 Mă prinse'n brațe — cind țipai
 Imi stinse glasul cu săruturi.

Surori, stric eū că v'ați întors
 Și n'ați găsit fuiorul tors?

C. XENI.

DE-ALUNGUL STRĂZEI

— SCHIȚĂ —

E în ajunul anului nou. Ce zgomot, ce forfoteală pestriță trebuie să fie pe toate ulițele! 'Mi-aduc aminte din anii trecuți, și nu mă rabdă inima să stau în casă. O iaū încet prin cite-va străzi mai lăturalnice, și mă îndrept spre Lipscani, cind, la o răspintie, mă pomenesc cu cine-va că-mi sare de gît, mă strigă pe nume, mă sărută etc. etc. Era vechiul meu coleg de bancă, nedespărțitul tovarăș de zile rele și nopți fericite... cind lăsam toate la o parte, coceam castane și citiam pe Eminescu... O tempora, o mores! De vr'o zece ani lipsea din Capitală și acum îl prididise dorul, și venise să petrecem iar cite-va zile împreună. Dar ce noroc! De cite-va ceasuri rătăcia tot căutindu-mă prin labirintul înstrăinat al Bucureștilor, și tocmai cind se pregătia să facă ultima încercare pe lângă singurul gardist neconsultat, îi apar în cale. Era setos să respire iar atmosfera orașului în care copilărise, să revadă iar străzile mari pe cari hoinăria odinioară fără grijă, cofetăriile la cari mereu îi lăsa gura apă, și librăriile unde privia jinduitor cu ceasurile...

Pornirăm înainte, încet, încet, cu acelaș aier de bancheri siguri de ziua de mîne, cu care odinioară ne depărtam binișor de liceu în orele de greacă și de matematici. Cerul era posomorit și seara se lăsa timpurie.

În sfirșit iată-ne și 'n Lipscani, strecurîndu-ne cu chiū cu vai printre pachetele oamenilor.

Unul după altul se luminează galantarele, și prin geamurile unul mai mare și mai aburit de cit altul, se conturează cind niște umbre țuguiate de stofe scumpe, cind un vâlmășag lucitor de mărunțișuri, cind un grup de pălării ce-și așteaptă melancolice capul destinat de soartă, și așa mai încolo. Și se întinde șirul pe o parte și pe alta, pînă 'n sfirșit se sparge și se 'mprăștie, ca un șivoiū, de stînca neclintită a lui Socec.

— Ti! îți iaū ochii prăvăliile-astea, imi zise amicul, închizînd ochii pe jumătate ca o doamnă din elită, cind dă de-o carte romînească. Par'că s'au schimbat Lipscanii, par'că nu erau atîtea prăvălii și atîta lux... Ori mi se pare mie?

— Știu și eu; se prea poate.. Eă, drept să-ți spun nu mă prea uit la galantare cînd trec p'aici..

Birji, trăsuri de casă, se încurcă unele pe altele; vizitii strigă și se 'njură; în dreptul 'Băncei unu cu o căciulă de blană cit toate zilele, strigă de pe capră la altul cu joben, care drept răspuns îl și arde cu sîrful bicului; un tramcar cu felinarul roșu înaintază greoiu, și flueră de-ți ia auzul; un altul îi ese înainte ca din pămînt de-abea cotește clătindu-se ca un om beat, se viră buzna în învălmășeală și... iata-i pe toți unu 'ntr'altul, înțepeniți pe loc și strigînd cit îi ia gura.

Dar pe amicul meu nu-l prea amuzează spectacolul... Văd că și astupă urechile, și nu știe pe unde s'o ia mai de grabă să scape teafăr.

— Ce frumusețe aici la *Bon-Gout!* reluă el după cîte-va minute.

— Ei.., a făcut parale omul!

— Dar dincoace?...

— Și asta!...

..Pe podul Mogoșoaiei aceiaș îmbulzeală, acelaș zgomot. Doar casele sunt mai înalte și galantarele mai variate. Un bijutier lingă un cismar, un fotograf lingă un tutungiu, un cofetar lingă un lipscan, o modistă lingă un bărbier, și așa mai departe.

Amicul se uită la toate, și le măsoară de sus pînă jos cu acel aier profund de analist care zace din naștere în fie-care provincial sau provincializat.

— Dar aici în colț ce e? mă întrebă curios, oprindu-se în fața unei vitrine garnisite cu sticle — par'că nu era.

— Nu era. E o nouă instituție a Statului.

— ?!

— Serios. Sunt vinuri din pepiniera Statului.

Amicul meu zîmbi și-mi răspunse.

— In fine iată prima pepinieră a Statului care dă roade!

Probabil că a vrut să fie răutăcios.

Dar trecem, și mai încolo ne oprim iar.

— Ce frumoasă librărie... A-cui e asta?

— Uită-te la firmă.

— Al dracului negustor. Ăst' avea o pravălioară să intri pe brînci..

O cucoană încărcată cu vr'o duzină de pachete mă izbi de zid, și ne intrerupse conversația... Până să mă descurc din mulțime, ia 'l pe amic de undă nu e. In sfîrșit după multă bătae de cap îl găsiu tîntuit la colțul bulevardului.

De-acu ne luăm de mîna și o pornim înainte...

— Ei, uite și Capșa... De cînd nu l'am mai văzut!

Dar colo par'că era un magazin de muzică și de pictură...

— Era... Acuma e unu cu cărți poștale ilustrate.

— Dar librăria lui Rănișteanu s'a mutat d'aici?

— Cum vezi... E o croitorie pentru bărbați, de lux...

— Croitorie de lux pentru bărbați, vreți să zici.

— Saū așa.

Nu știu de ce, dar amicul meu părea contrariat. Prezentul, saū nostalgia trecutului îi răspindea pe fața lui așa de senină de obiceiū, o umbră de tristeță nedeslușită.

— Dar aici ce-o mai fi?

— Aiçi e *L'Indépendance*.

El se îmbulzi la fereastră. Nu știa la ce să se uite mai întii. Un afiș roșu în dreapta, altul verde în stînga pentru Operă; o ramă mare cu fotografii de cîntărețe decoltate; mai jos ceva o «celebritate» aproape goală; cite-va șiruri de cărți galbene și roșii; peste ele într'un colț vr'o

cinci portrete mari de luptători la circ, și cite-or mai fi fost acolo il pironi pe loc cite-va minute.

— Ce-ai zis că-i aici?

— Citește și tu. *L'Indépendance Roumaine* scrie.

Trecem înainte pe la Gebauer, pe la Riegler; amicul meu privește lung și când ajunge 'n colț, se oprește în fața unei ferestre orbitoare de lumină, în care se răsăteau într'o miraculoasă armonie de forme și de culori, fel de fel de sticle de cognacuri, de șampanie, șuncă de Praga, pateuri, gelatine, struguri, brânzeturi în foi de argint, în sfârșit o comoară întregă de efecte gastronomice.

— Strașnică băcănie, exclamă el cu un accent de sinceră și profundă admirațiune.. Bieții Romani, strămoșii noștri..

Dar n'avuî timp să'l mai ascult, căci curentul ne smuci din fereastră, și când eram iar alături, ochii amicului și căzuseră pe admirabila poemă alegorică de peste drum, tabloul lui Delateișani.

— Dar acolo ce e? Tot băcănie?

— Tot!

— S'a dus și săracul Graeve care va să zică? Ce librărie veche și frumoasă!..

— S'a dus...

Fața lui se 'ntunecă. Era o surprisă dureroasă la care nu s'aștepta. Cîți ani de-a rîndul vestitul Graeve & Co. fusese furnisorul nostru și-al Curței Regale, și cite scumpe amintiri școlărești nu erau legate pentru totdeauna de numele lui popular!..

— Dar Müller, al cu «Biblioteca pentru toți» încotro e?

— Uite ici, peste drum era, unde sint oglinzile și geamantanele astea..

— Acuma unde e?

— A dat faliment, odată cu Haimann.

Am trecut înainte.

— Par'că m'ași întoarce, mă doare capul de nu mai văz cu ochii...

— Hai pîn'la palat, și-o cotim la dreapta.

Ne strecurăm pe lingă zid, dar la cîți-va pași, amicul văd că stă și se uită de jur împrejur.

— Ce cauți?

— Par'că era p'aici o expoziție permanentă de costume naționale, de marame și scoarțe țărănești...

— «Furnica»?

— Da, da..

— Aici era, în prăvălia asta.

— Dar acum ce-i?

— Nu vezi? Se vinde unt, găini, claponi...

— Și asta-i a Statului?

— Ba nu; e o Societate Cooperativă.

Nu știu de ce, amicul meu n'a mai vrut să meargă înainte. Am cotit la stînga. Pe străzi tot mai liniștite, am luat drumul casei. Și amîndoi pașiam tăcuți, stăpîniți ca de o tristeță vagă, ca de durerea unei pierderi neașteptate...

STEAUA

Străluce sus așa tăcută
 Și par'că, isvorînd scintei,
 Vrea să pătrună printre stururi...
 Ah, cite visuri, cite doruri
 Incred, în taină, ei!

Ca un prieten de depărte
 Departe 'n veci, și 'n veci străin
 Stați și-o pîndesc în fapt de sară
 La geam acolo să 'mî răsară
 Senină din senin...

I. DARIE.

Dări de seamă

Florian I. Becescu, *Verse și laerimi*. Cu mai multe scrisori din partea D-lor: I. Bogdan, Dragomirescu, Hașdeu, Ionescu-Gion, Maiorescu, Strajan, V. A. Ureché și Xenopol. Ediția I. Craiova 1901. 1 vol. 8° 168 pp. Cu o prefață, cu portretul și iscălitura autorului. *Cluj*

Platitudinile de stil și gîndire ale versificatorilor Pelimon, Aristia, Catina, Aricescu și cum se mai numiau contemporanii uitați ai lui Bolliac, au revenit în literatura noastră și se regăsesc la un stol întreg de tineri scriitori, proclamați poeți. Deosebiri mai esențiale între unii și alții se găsesc numai în subiectele cîntării lor. Bătrînii aceia, bine-rîu cum știa, îmbrăcau în forma versului momentele principale din trecutul glorios al neamului nostru, sau scriau eventual ode, cînd se vota cite o lege, favorabilă țerii românești (Tinerii de astăzi însă își cîntă «suferințele» lor proprii, își mărturisesc «păcatele» lor, sau se avîntă la probleme abstracte, neînțelese de dinșii, fără a mai ține seamă de nevoile sau bucuriile neamului lor și fără a avea alt-ceva românesc în scrisul lor afară de limbă. Cînd însă stai să-i judeci de-o potrivă și anume sub raportul calităților artistice și al capitalului lor de idei clare, înrudirea între «poeții» acestor două generații este evidentă.

Autorul volumului de versuri, înzestrat cu pomposul titlu de sus, aparține și el acestei categorii de scriitori și este poate prototipul lor de astăzi, putînd servi ca model celor ce ar avea de gînd să privească mai adînc în sufletul și în lumea de cugetare îngustă și incoherentă a șirului de credincioși, cari — poate neche-mați de nimeni și de nimic — vin să se închine zilnic la altarul seducător al poeziei romine.

Dacă cu toate acestea d-l Becescu a reușit să fie luat drept «puternic talent» și să ajungă în posesiunea unor scriitori de incurajare și de sfătuiră binevoitoare din partea unor bărbați cu autoritate nediscuțată în materie de critică literară, — scriitori atît de rău interpretați de d-sa, — lucrul se explică destul de ușor. Poeții generației noastre în genere au o formă mult superioară vechilor versificatori, de cari am amintit. Cel din urmă colaborator-poet al revistelor noastre literare are o tehnică mai îndemînată decît Aricescu de pildă și scrie într-o limbă, în care evoluția limbii noastre literare se resimte. Iar d-l Becescu în special e stăpin absolut și pe tehnica versului și pe limba lui... Eminescu, încît observînd aceste calități, văzînd acest belșug de rime: *floare* rimînd cu *soare*, *vînt* cu *mormînt*, *vis* cu *abis*, *pantof* cu *filosof* — cititorul grăbit, ca și însuși autorul,

ușor poate atribui acestor versuri o importanță exagerată. Vecinicul adevăr din *Faust* :

Gewöhnlich glaubt der Mensch, wenn er nur Worte hört,
Es müsse sich dabei auch etwas denken lassen...

Cititorul mai atent însă va observa cu regret, că sunetul frumos al rimelor d-lui Becescu se perde în neantul cel visat de d-sa, se perde fără a transmite aproape nimic nici creerilor liniștiți, nici inimii sănătoase. Autorul nu ne știe răpi, ca să ne poarte cu d-sa prin câmpile poeziei său ale frumosului etern; nici «lacrimile» nu ne mișcă, nici «visurile» nu ne încintă, — ori cit de serios ne-ar încredința d-l Ionescu-Gion, că «în aceste frumoase versuri se găesc *imagini de toată nostimada*, p'alcuarea *tabeluri de o grandoare*, care denotă un puternic talent».

Dar să vedem ce visează și de ce plînge poetul nostru, său cu alte cuvinte, cari sunt *leit-motivele* poeziei sale.

Subiectele visării noastre sunt greu de înțeles, pentru că aproape în totdeauna le lipsește claritatea și coerența necesară unei înțelegeri ușoare și din contră sunt mai mult confuze și bizare. Visurile d-lui Becescu poartă și ele toate particularitățile visurilor omenești, le lipsește firul logic, succesiunea normală, și nu par a fi călăuzite de cîrma și puterea voinței. În nici un cas nu sunt ceea-ce poetul ar fi dorit să fie: expresiunea alegorică a unui șir de adevăruri său de imagini poetice.

O pildă.

Versurile d-lui Becescu se învîrtesc în jurul noțiunilor de *fericire* și *ideal*, și de și reflexiunile asupra acestor teme revin aproape în fie-care poezie, îți este imposibil a stabili, care-î este adevărata opinie. Așa în cele mai multe rînduri, d-sa consideră moartea ca fiind suprema fericire :

Doar moartea ce sfărîmă lanțul
Suferitoarelor zidiri
Deschide calea către lumea
Adevăratei fericiri.

Nici nu poate fi alt-lel, când lumea aceasta de mizerii e o «lume de noroiu», în care iubitorii frumosului n'au ce cînta :

Voi ce hrăniți în lume-un dor
Frumos și sfînt
Doar în pămînt
Găsi-veți traî liniștitor,
Căci viața n'a fost pentru noi
Și nu va fi
Sărmanii copii
Născuți pe-o lume de noroi.

Om însă și d-l Becescu, nu prea rîvnește la această supremă fericire, ci din potrivă tremură de frica ei :

Tremurând de frica morții
Când viața 'necet se curmă
Cruță trebuie să fie
Ideea clipelor din armă.
Știi că pieri și 'n lumea vieții
Vecinic n'o să mai revii
Din oceanul nefinței
Inghetate și pustil...

Credem și noi; dar cum rămînem cu glorificarea morții «care deschide calea adevăratei fericiri» ?

Și mai rău se încurcă poetul nostru cînd de la cestiuî metafisice se coboară la probleme mai positive, probleme asupra cărora ține să se pronunțe și d-sa ca ori-ce poet ce se respectă. Vecinic preocupat de *rostul vieții*, îl vedem grav și sentențios de câte ori vine vorba despre asta, și ceea-ce pentru alții constituie sisteme întregi și rezultatele unei gândiri de-o viață întreagă, d-sa resumă în două trei cuvinte : *viața-î un vis* (p. 80), *viața-î un vis ciudat* (p. 165), *o ironie* (164) *o durere* (166) *o vijelie* (135), *o scînteie sfîntă* (92). etc. etc.

Confusia e evidentă. Autorul s'a vîrît într'un labirînt de definițiuni, de unde nu poate eși, lipsindu-î firul Ariadnei, pe care țî-l dă în mînă numai o muncă neobosită, un studiu îndelungat, iar nu talentul de-a compila cuvintele lui Eminescu. Acest

talent te face cel mult să aluneci pe-o pantă primejdioasă și să compromiți tot ce-a scris și gândit poetul poesiei pesimiste la noi, să debitezi aberațiunii filosofice de felul acesta:

Pe valul lumii trist
Nu poți să fi decât mișel
Și-apostol de-al lui Crist (p. 114).

Filosofarea aceasta limbută, ambiția de-a se ărija sistematic în partisan teoretic al Nirvanei, în ciuda lipsei sale de cunoștințe și de convingeri, a dat activității d-lui Becescu o direcție greșită și versurilor sale nota cea mai jignitoare.

Tot așa de ieftine, de puțin originale și de nemotivate sufletește sînt lacrimile d-lui Becescu. Eată aici un potop de lacrimi:

Plînge firea 'ndurerată: plînge codrul, plînge vîntul,
Plîngi și tu, sărmane suflet, căci, decînd născu pămîntul
Numai plîns se 'naltă 'n zarea depărtărilor albastre
Poate plînsul e ursita, scopul existenței noastre.

Pentru ca armonia plînsului universal să fie completă, n'avem nimic de zis că poetul își contopește lacrimile cu acele ale «codrului și ale vîntului». Dar îl mai vedem plîngînd și pentru-că n'are «licența în drept» său altă «hârtie ștampilată». Ear cu altă ocașie se emoționează cumplit pentru motivul că — culmea! — o babă barbară alungă vițelul de lîngă vacă și nu-l lasă să sugă:

Zărînd din geam cum sburdă «dracul»
Am ris de-a resonat iatacul
Și-apoi cînd iar s'a repezit
Să sugă-un plîns m'a pîdit:
Cum tremura săracul!

Adevărate «imagini de toată nostimada», cum ar zice d-l Gion. Dar ce sinceritate poate să-mi inspire poetul care se găsește în aceeaș stare sufletească, fie că meditează asupra problemelor de-a fi, — sau a nu fi — fie că vede vițelul sugînd.

Și iată așa, pînă la sfîrșit, în o sumedenie de versuri cu dedicații, d-l Becescu se presintă:

Lipsit de visle și cîrmaciū
Plutînd așa 'n neștire...

Lipsă totală de originalitate, ambițiuni deșerte de filosof, confusie în cestiunile mai simple, vorbe, vorbe, vorbe, dar mult talent de formă, — eată ce găsește cititorul nepreocupat în volumul mult trîmbițat al d-lui Becescu. Cestiunea, asu pra căreia spațiul nu-mi permite să insist este, dacă un talent de formă merită sau nu încurajarea și atențiunea de care d-l Becescu a avut parte?

IL. CHENDI.

URARE

Ploi la timp, noroc la plug,
Sănătate și belșug,
Și la toate mesele
Inimile vesele!

SORCOVA.

RĂSPUNSURI

D-lui Y. In oraș. — Te miri, stimate domn, cum și tu unde a găsit d. C. Mille că revista *Semănătorul* s'ar fi coborît să-l *injure* pe d-sa, — lucru de care se plînge prin *Adevărul* de azi, Sîmbătă 29 Decembrie 1901. Ne mirăm de noi... Adică, la dreptul vorbind, nu ne mirăm: așa se obicinueste de către unii îmbătați de personalitatea lor — și Dumnezeu știe dacă sunt destui de aceștia în publicistică: — imediat ce le-ai scos în evidență, la o moment dat, vr'o năzbitie de acele multe ce se tipăresc prin gazetele noastre, ci-că *i-ai injurat*, — ba încă, nici n'ai scris întreg articolul, ba nici n'ai primit să colaborezi la revistă cu alt scop, ba poate nici nu mai ai pe lumea asta vr'un alt «motiv literar» decît numai și numai pe acesta unic: să-i *injurî* pe ei! — In cazul de față, ce am făcut noi? Am luat, — și numai *incidental*, între altele multe la fel, — afirmarea d-lui C. M. că «nu s'ar putea face proba negativă în chestia plagiatului Caragiale», și am dat-o de minciună, — ne place a crede — cu perfect succes literar. Unde e *injurătura* aci? In faptul că am sdrobotit afirmarea d-lui C. M. așa-că nu mai cutează și *nu va mai cuteza* să și-o susțină?... Atunci da.—Dar cînd te gîndești *cine* se plînge că e *injurat*! D-ta nu știi se vede, stimabile domn, cine e autorul atîtor notițe de *polemica literară* sau *politică* din *Adevărul*, prin cari în realitate nu se face *nimic* dar *absolut nimic* altceva, decît a se injuria în chipul cel mai trivial și a se *calomna* pînă și *în viața lor privată* aceia cu cari se poartă polemica... Ei, dacă nu știi, întreabă pe d. C. M.! La noi n'ai găsit și nu vei găsi niciodată așa ceva. Dar despre acel fel de *polemica* vom vorbi noi odată mai pe larg. — In ce privește amenințarea de răspunare a celui domn, că — scrie d-sa — «nu voi întînde *Semănătorului* o mină de ajutor a publicității și a *reclamei* de care dispun» — această declarație, contrar prevederii d-sale că-i va aduce «un noțu potop de injurii», ne umple de satisfacție și de bucurie.—Sunt oameni cari nu dispun decît de două singure mijloace *marî* în lupta lor pentru existență: *calomnia* și *reclama*; noi preferim, din partea unor asemenea negustori, să fim tratați cu cea dintîii din aceste arme, fără ca prin aceasta să ne depărtăm de la egoismul inerent firei omenești: calomnia unor asemenea oameni este, în adevăr, cea mai bună reclamă, și dimpotrivă, reclama lor cea mai mare injurie. — I. G.

* * *

D-lui M. B. Galați. In «*Moara din Nămăești*» dovedeți cite-va însușiri cu adevărat prețioase. E imaginație și e vervă. Vedeți ceea-cine spuneți, și spuneți așa ca să vedem și noi. La chemarea gîndului d-voastră vin vorbele din plin și se așează cu rînduială în frază. Vă lipsește însă... vă lipsește *încă* siguranța, intuiția alegerii, — dar asta se capătă cu vremea. Citiți cu luare aminte pe bunii scriitori, observați bine mijloacele și modul lor de expunere, gîndiți mult, mult, înainte de-a pune ceva pe hirtie. Cînd veți ști, dintr'un învălmășag de situații cari cer toate haina vieții eterne, să alegeți pe cea mai demnă de-a o purta și s'o înfățișăți ast-fel în cît să pară nouă, ori cit ar fi de veche, și fie-care cuvînt să stea ca un organ necesar al ei; un organ viu și cu o funcțiune determinată în complexul operii d-voastră, — cînd în sfîrșit veți ști să puneți cît mai mult suflet în cît mai puține vorbe, atunci imaginația, sprîntăra d-voastră imaginație, astăzi stăpîna, va fi stăpînită, produsele ei vor fi alese, probate, rezistența lor pusă la încercare, înainte de-a fi date în circulație, —atunci veți avea în palmă și secretul meșteșugului și cutezanța dificultăților. Nu veți mai lăsa după perdea deslegarea complicațiilor, părțile culminante ale operii. Nu veți mai pune rînduri de puncte tocmai acolo unde cititorul își face ochii în patru și zice: «Aci, aci să te vîd cum ai să mi-o aduci din condeiu».

D-lui N. L. Loco. Am primit-o. Nu ne mai amintim ce era. Știm însă că nu era nimic pentru noi. Și n'am răspuns, pentru-că n'aveam ce răspunde.

RED.